מאי לאו ברה"ר ממש [א]לא סימטא והא דומיא דחצר שאינה של שניהם קתני מאי חצר שאינה של שניהם נמי דלא דהאי כולה ולא דהאי כולה [ב]אלא דתרווייהו בעא מיניה רב ששת מרב הונא [א]כליו של לוקח ברשות מוכר קנה לוקח או לא אמר ליה תניתוה [ב ג]זרקו לה לתוך חיקה או לתוך קלתה הרי זו מגורשת אמר ליה ר"נ מאי טעמא פשטת ליה מההיא [ג]דמחו לה מאה עוכלי בעוכלא דאמר [ד]רב יהודה אמר שמואל והוא שהיתה קלתה תלויה בה ור"ל אמר קשורה ואע"פ שאינה תלויה בה [ה]רב אדא בר אהבה אמר כגון שהיתה קלתה מונחת לה בין ירכותיה רב משרשיא בריה דר' אמי אמר כגון שהיה בעלה מוכר קלתות רבי יוחנן אמר [ד]מקום חיקה קנוי לה מקום קלתה קנוי לה אמר רבא מאי טעמא דר' יוחנן [ה]לפי שאין אדם מקפיד לא על מקום חיקה ולא על מקום קלתה אלא פשוט לה מהא ברשות מוכר לא קנה עד שיגביהנה או עד שיוציאנה מרשותו מאי לאו [ו]בכליו דלוקח לא בכליו דמוכר ומדרישא בכליו דמוכר סיפא נמי בכליו דמוכר אימא סיפא ברשות לוקח כיון שקיבל עליו מוכר קנה לוקח ואי בכליו דמוכר [ז]אמאי קנה לוקח סיפא אתאן לכליו דלוקח ומאי פסקא סתמא דמילתא בי מוכר מאני דמוכר שכיחי בי לוקח מאני דלוקח שכיחי אמר רבא ת"ש [ו ח]משך חמריו ופועליו והכניסן לתוך ביתו בין פסק עד שלא מדד ובין מדד עד שלא פסק שניהן יכולין לחזור בהן

פירקן

מאי לאו רשות הרבים ממש. ואפ"ה קתני דאם היתה מדה של אחד מהן ראשון ראשון קנה אלמא כליו של לוקח ברה"ר קונה וקשיא למ"ד חוץ מרה"ר ולר' אבהו א"ר יוחנן: **אלא דתרווייהו.** חצר השותפין: **כליו של לוקח ברשות מוכר.** כגון פסק ונתן לתוך מדה של לוקח או מדד במדה שלו ושפכן לכליו של לוקח והבית של מוכר הוא: **קנה לוקח.** כאילו נתן לתוך רשותו של לוקח: **או לא קנה.** דרשות עיקר והכלי בטל לגבי הרשות: **תניתוה.** משנה היא בגיטין בפרק הזורק (דף עז.): **לתוך חיקה.** כלומר על בגדיה שהיא מלובשת: **קלתה.** סל שהנשים נותנות לתוכו מטוין וצינוריות: **הרי זו מגורשת.** דקונה לה קלתה ברשות המגרש: **דמחו [לה] מאה עוכלי בעוכלא.** כלומר שדו בה נרגא מאה הכאות (א) במשקל ששמו עוכלא שיבררו הטעם הזה דבפרק הזורק פרכינן ש"מ כליו של לוקח ברשות מוכר קנה לוקח ומתרצי כל הני אמוראי התם דלא תילף מינה: **תלויה בה.** והיא נגררת בקרקע ולכך קונה לה קלתה דדמי להגבהה שקונה בכל מקום. תלויה בה היינו קשורה ותלויה: **קשורה אף על פי שאינה תלויה.** אלא נגררת בקרקע וקשורה בה. ולא גרסי' תלויה אע"פ שאינה קשורה: **בין ירכותיה.** ואף על פי שמונחת בקרקע אין מקפיד על מקום מושב אשתו ועד עכשיו היה אותו מקום קנוי לה: **מוכר קלתות.** לכך אינו מקפיד על מקומם שיש לו בית לכך. כך פירשה רבינו מ"כ במס' גיטין [שם]: **לא על מקום חיקה.** כשנגררין בגדיה על הקרקע: **אלא פשוט לה מהא.** דלא קנה: **מאי לאו בכליו דלוקח.** שמדדו בו בבית מוכר ואפ"ה לא קנה לו כליו: ומשני **לא בכליו דמוכר.** ומש"ה לא קנה לוקח עד שיגביהה דאכתי לא נפק מרשותיה דמוכר כלל: ומקשינן **מדרישא בכליו דמוכר כו'.** ולפי סדר התוספתא איכא לאקשויי הכי ומדסיפא בכליו דמוכר רישא נמי בכליו דמוכר: **ואי בכליו דמוכר אמאי קנה לוקח.** לדידך דאזלת בתר כלי ולא מבטלת ליה אגב הרשות שהוא בתוכו א"כ אמאי קנה לוקח בקבלת מוכר הא אכתי לא נפק מרשותו דמוכר כלל אלא ודאי בתר רשות אזלינן ולא בתר כלי והלכך בי מוכר הרי הוא של מוכר עד שיגביהה לוקח לא שנא בכליו דלוקח ולא שנא בכליו דמוכר ובי לוקח קנה לוקח ואפילו אי הוי בכליו דמוכר. ומשני סיפא אתאן כו': ומתמה **ומאי פסקא.** כי פסקת את הדבר כן לעולם בי מוכר אין מודדין כי אם בכליו דמוכר ובי לוקח בכליו דלוקח בתמיה: ומשני **סתמא דמילתא כו'.** והיינו שתים מדות מד' מדות של מוכרין דהכי קאמר ברשות מוכר לעולם לא יקנה לוקח כי אם בהגבהה משום דדרך למדוד שם בכליו דמוכר ולעולם ברשות לוקח קונה בקבלת מוכר שהרי נתונים בכליו דלוקח: מצאתי מוגה בהגהת רבינו זקני מ"כ כן **משך חמריו ופועליו והכניסן לוקח לתוך ביתו והתבואה על גבן: בין פסק עד שלא מדד.** אם באו לחזור קודם מדידה יחזרו דבמאי נקנה לא משיכת תבואה יש ולא רשות לוקח יש דעודם על גב חמרים ולא הונחו לרשותו שהרי לא פירקן כדמוכח סיפא דקתני בה פירקן מכלל דרישא בלא פירקן אלא הכנסה בעלמא שמשכן והכניסן לתוך ביתו קתני והך משיכה לאו משיכה היא לקנות שהרי האדם הוא מושך ומשיכת אדם טעון פירות לא מהניא לקנות את הפירות עד שימשוך הפירות עצמן: **בין מדד.** דהונחו לרשותו: **עד שלא פסק.** אם באו לחזור קודם פיסוק חוזרין אע"פ שהונחה עתה בשעת מדידה ברשותו דלוקח ובכליו דלוקח דלא קניא רשותו קודם פיסוק ואפילו משיכה קודם פיסוק לא מהניא כדמפרש לקמיה [פו.] דלא סמכא דעתיה לא דמוכר ולא דלוקח שהמוכר שמא יפסוק דמיהן יקרים יותר או הלוקח ישלם בזול יותר ומתני' דקתני משך ולא מדד קנה כשפסק קודם משיכה:

פירקן

כליו של לוקח ברשות מוכר קנה לוקח או לא. אע"ג דברשות הרבים אמרינן לעיל דלכ"ע לא קנה התם ה"ט משום דלא ניחא להו לבני רה"ר שיניח כליו שם דמאן פייס (ב) ודמאן שביק אבל ברשות מוכר מיבעיא דאע"ג דא"ר יוחנן דכל מקום שיש לו רשות להניחו קנה דלמא לא אתא למעט אלא רה"ר אבל מוכר שמא משאיל לו מקום ללוקח שיקנה מה שהוא מוכר לו וא"ת ואמאי לא פשיט מהא דאמר ר' יוחנן לעיל (דף פד:) מדד והניח ע"ג סימטא קנה ואסיק לעיל במודד לתוך קופתו ודוקא בסימטא אבל ברשות מוכר לא ויש לומר דרבי יוחנן דנקט סימטא היינו משום דברשות מוכר מיבעי ליה וכן משמע בגיטין בהזורק (דף עח. ושם ד"ה כגון) דקאמר הא דתנן זרקו לה לתוך חיקה או לתוך קלתה מגורשת ודייק אמאי מגורשת כליו של לוקח ברשות מוכר הוא שמע מינה כליו של לוקח ברשות מוכר קנה לוקח ומשני עלה ר' יוחנן מקום חיקה קנוי לה מקום קלתה קנוי לה: **כגון** שהיה בעלה מוכר קלתות. וא"ת נהי דנותן לה רשות ומשאילה מ"מ הא בעי חזקה כדאמרינן בהשואל (ב"מ דף קב: ושם) כשם שהקרקע נקנה בכסף בשטר ובחזקה כו' כך שכירות קרקע כו' ותירץ ריב"א דאע"ג דאין המקום קנוי לה (ג) דכיון דיש לה רשות להניח קלתה שם קני לה קלתה דכליו של אדם קונה לו בכל מקום שיש לו רשות להניח כמו גבי סימטא אע"פ שאין סימטא קנוי לו מ"מ הכלי עצמו קונה לו: **לא** בכליו דמוכר. משמע מהכא דמשיכה מועלת ללוקח בכליו של מוכר דקתני דקנה כשמוציאה מרשותו: (ד) **בכליו** דמוכר אמאי קנה לוקח. דכי היכי דכליו של לוקח לא מבטל אגב רשות מוכר ה"נ אית לן למימר דכליו של מוכר לא מבטל אגב רשות לוקח והוי מצי לחויי אע"ג דכליו של לוקח לא בטל אגב רשות מוכר כלי של מוכר בטל אגב רשות לוקח דניחא ליה למוכר שיתבטל כליו אגב הרשות שיתקיים המקח: **משך** חמרין ופועלין. בנו"ן ול"ג חמריו ופועליו בוי"ו דאם כן הוה משמע דמיירי בחמריו ופועליו דלוקח ולא יתכן דאם כן בלא פירקן נמי וא"ת הא דבעי ר' אלעזר בפ"ק דבבא מציעא (דף ט: ד"ה משוך) האומר לחבירו משוך בהמה זו וקני כלים שעליה מהו מי מהניא משיכה דבהמה לאקנויי כלים שעליה או לא תפשוט מהכא דלא מהניא דקתני שניהן יכולין לחזור בהן וי"ל דהכא כשמשך החמרים אבל החמורים לא משך אלא החמרים משכו את החמורים עמהן א"נ התם דוקא מיבעי ליה דאמר ליה שע"י משיכת בהמה יקנה הכלים אבל הכא דלא איירי בהכי אלא דאמר ליה זיל וקני גרידא ומשום הכי לא קנה תבואה במשיכת בהמה: **בין** פסק עד שלא מדד בין מדד עד **שלא פסק.** ואפי' מדד ופסק נמי שניהן יכולין לחזור כיון דעדיין לא פירקן אלא נקט הכי משום דבעי לפלוגי בסיפא בין פסק עד שלא מדד למדד עד שלא פסק:

ומדכליו

עין משפט נר מצוה

פח א ב מיי' פ"ד מהל' מכירה הלכה ו ופי' בהשגות ובמגיד משנה סמג עשין פב טוש"ע ח"מ סי' ר סעיף ט:

פט ג ד ה מיי' פ"ה מהל' גירושין הלכה ח סמג עשין נ טוש"ע אה"ע סי' קלט סעיף י':

צ ו מיי' פ"ד מהלכות מכירה הלכה ו סמג עשין פב טוש"ע ח"מ סימן ר סעיף ג:

צא ז מיי' שם הלכה ג ופי' במ"מ ובכסף משנה טוש"ע שם ס"ה:

צב ח מיי' שם הלכה יג טוש"ע שם סעיף ח:

◆

רבינו גרשום

מאי לאו ברשות הרבים ממש. קנה אם מדד לו במדתו של לוקח הא בסמטא אפי' בלא כליו קנה וכר' אסי: לא. שמדד לו במדתו בסמטא וכדר' זירא: והא רה"ר דומיא דחצר שאינה של שניהם קתני. וקא ממעט סמטא: לעולם סמטא ומאי דומיא דחצר שאינה של שניהן. שאינה דחד לחוד אלא דתרוייהו והיינו נמי סמטא דהיינו דתרוייהו: כליו של לוקח ברשות מוכר. ומדד לו בתוכו קנה בלא הגבהת לוקח או לא: זרקו לה. הגט והיא יושבת בביתו: לתוך חיקה או לתוך קלתה. היינו כלי ופעמים מנחת בו חפצים שמשימה בראש שלועזין קרנ"ק: הרי זו מגורשת. אלמא דכליה קונה לה ברשות בעלה ותפשוט מהא דכליו של לוקח ברשות מוכר קנה לוקח: דמחויה מאה עוכלי בעוכלא. כלומר כמה מרות או מרד כאן. כלומר תמהו עליה ותירצו בה תירוצין הרבה: דאמר רב יהודה אמר רב שמואל. אמאי מגורשת כגון שהיתה קלתה תלויה בה בצוארה דהויא הגבהה: קשורה. בראשה: אע"פ שאינה תלוי'. באויר אלא מונחת או תלויה אע"פ שאינה קשורה מגורשת כיון דמחברא בה בגופה דמי ורשותה הוא: (או) שהיתה מונחת. בקרקע בין ירכותיה ודמי כמו חיקה ורשות שלה: כגון שהיה בעלה מוכר קלתות. וקנתה ממנו קלתה ובההיא הנאה שקנתה ממנו אקני לה מקום הקלתה: ור' יוחנן אמר. כל זמן שהיא בביתו מקום חיקה ומקום קלתה קנוי לה לפי שאין אדם מקפיד גבי אשתו לא על

א) דברי ז"ל מפרש מאה לשון מדידה וכ"ה בערוך ערך עכל א' בלשון רבינו כאן אות באות [ועיי' בתוספ' הערוך] ובערוך מ"ש לא הביא הערוך לפרש הוא דמאה הוא לשון מדידה וצ"ע.

מסורת הש"ס

א) [גיטין עח. עט: ב"מ ט: ע"ז עב: קדושין כה:], ב) גיטין עז., ג) [כתובות נג.], ד) [גיטין עח.], ה) שם, ו) ע"ז עב.,

◆

הגהות הב"ח

(א) רשב"ם ד"ה דמחו וכו' הכאות הכי במשקל: (ב) תוס' ד"ה כליו וכו' דמאן פייס ומאן שביק: (ג) ד"ה כגון וכו' קנוי לה מ"מ כיון דיש לה רשות: (ד) ד"ה ואי בכליו וכו' אגב הרשות כדי שיתקיים:

◆

מוסף רש"י

הרי זו מגורשת. ואפילו היא בתוך ביתו (גיטין עז.). דמחו לה מאה עוכלי בעוכלא. מכין אותה מאה מכות ברצועה שבראשה ברזל כמין משקולת קטנה ששמה עוכלא (כתובות נג.). משך חמריו ופועליו. הרי שהיה מביא חמריו טעונין פירות ופועליו טעונים בכתף ומשכה חבירו ממנו והכניסן לתוך ביתו, דלאו משיכה היא, שאין משיכה קונה בבני אדם, ופירות כל זמן שהן עליהן לא קנה (ע"ז עב.). בין פסק. דמים לאחר כן (שם). עד שלא פסק. כלומר כל זמן שלא פסק יכול מוכר לחזור בו, דביתו לא עדיפא ממשיכה, ומשיכה גופא לא קניא אלא אם כן פסק, אבל מדד ופסק או פסק ומדד קניא ליה ביתו ולא בעי משיכה (שם ובדפוס' הגירסא: עד שלא מדד כלומר כל זמן שלא מדד לא קנה פיסוק דהא ליכא משיכה וביתו נמי לא קניא דהא עודן עליהם בין מדד והשתא קניא ליה חצירו).

◆

רבינו גרשום (המשך)

מקום כו': מאי לאו כליו של לוקח. ואפי' הכי לא קני עד שיגביה: ומדרישא מוקמת בכליו דמוכר סיפא נמי בכליו דמוכר. ואי בכליו של מוכר אמאי קנה לוקח בקיבל גרידא: ומאי פסקא. התנא למתני' דרישא אוקים בכליו של מוכר. סיפא אוקים בכליו של לוקח: אין דודאי פסקא דסתמא דמילתא כו': משך חמריו ופועליו. שנתן להן תבואה בשכרן ושוב רצה לחזור ולקנותה מהן או חמרין ופועלין דעלמא מוכרי פירות: והכניסן לתוך ביתו בין פסק. שקצץ לו דמיהן קודם שהכניסן עד שמדד. כלומר ועדיין לא מדד או מדד הפירות ועדיין לא פסק שניהן יכולין לחזור בהן הואיל ולא משך התבואה עצמה. אע"פ שפסק כיון שלא מדד יכולין לחזור בם שניהם.